

Protokoll 4/2024

fört vid Kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskotts
sammanträde onsdagen den 24 april 2024 kl. 15:40-15:45,
Stora kollegiet

Ledamöter	Karin Wanngård (S) Ordförande Christofer Fjellner (M) Vice ordförande Anders Österberg (S) Åsa Lindhagen (MP) Annika Friberg (M) Jan Jönsson (L) Alexandra Mattsson (V) ersätter Clara Lindblom (V)
Ersättare	Alexander Ojanne (S) Arvid Vikman Rindevall (S) Jonas Nilsson (M) Jonas Naddebo (C)
Övriga närvarande	Fredrik Jurdell Stadsdirektör Martin Nilsson Kanslichef
Justerare	Karin Wanngård, Christofer Fjellner
Datum för justering	2024-04-30
Paragraf	§§1-4, §§6-8
Sekreterare	Kerstin Tillkivist

§ 1
Justering

Vice ordföranden Christofer Fjellner (M) utses att tillsammans med ordföranden Karin Wanngård (S) justera dagens protokoll. Justering sker den 30 april 2024.

§ 2

Föregående protokoll

Protokollet från ekonomi- och trygghetsutskottets sammanträde den 27 mars 2024 är justerat.

§ 3 Ekonomisk månadsrapport 2024

KS 2024/21

Beslut

Ekonomisk månadsrapport för mars månad 2024 godkänns.

Särskilda uttalanden

Borgarråden Fjellner (M) och Jönsson (L) gör följande särskilda uttalande.

Den ekonomiska månadsrapporten är en sammanfattning av nämndernas samtliga kostnader och intäkter samt investeringsutfall för perioden januari till mars 2024. Den ekonomiska utvecklingen mäts för utfall av kostnader och intäkter och jämförs med motsvarande period föregående år.

Förra året ökade kostnaderna långt mer än intäkterna jämfört med år 2022. Vi kan konstatera att 2024 inleds på samma sätt. Kostnaderna har ökat med 5,5 procent för perioden januari – mars i år jämfört med samma period föregående år. Intäkterna bara har ökat med 3,6 procent jämfört med samma period föregående år. Nettokostnaderna för perioden januari till mars år 2024 har ökat med 6,1 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Finansieringen har ökat med 7,5 procent under samma period

Under förra mandatperioden arbetade vi långsiktigt och systematiskt med att ändra den tidigare ekonomiska politiken. Det var ett krävande och omfattande arbete som av förklarliga skäl tog sin tid att genomföra. När nu kostnaderna ökar och intäkterna minskar under det rödgröna styret vill vi understryka vikten av ha en långsiktig kostnads kontroll i staden. Detta kommer kräva prioriteringar och effektiviseringar av oss politiker i Stockholms stad, såväl som en långsiktigt hållbar finansiering av välfärdsåtagandet.

Ersätтарыttrande

Jonas Naddebo (C) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

Ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2024 behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är stadsledningskontorets förslag. Ordföranden finner att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt stadsledningskontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- KS 2024/21-3 (Godkänd - R 1) KS 2024/21-2
Tjänsteutlåtande - Ekonomisk månadsrapport mars 2024

§ 4**Finansiell månadsrapport för kommunkoncernen 2024**

KS 2024/78

Beslut

Finansiell månadsrapport för mars 2024 godkänns.

Särskilda uttalanden

Borgarråden Fjellner (M) och Jönsson (L) gör följande särskilda uttalande.

Under förra mandatperioden arbetade vi långsiktigt och systematiskt med att ändra den tidigare ekonomiska politiken och bromsa den omfattande skuldutvecklingstakt som det socialdemokratiskt ledda styret hade satt igång. Det var ett krävande och omfattande arbete som tog tid att genomföra.

Det var därför mycket glädjande att årsredovisningen för 2022 bekräftade ett positivt utfall av den grönbå majoritetens idoga arbete med att hålla ned stadens skuldsättning. Kommunkoncernens externa bruttoskuld minskade med 2,5 procent under 2022. Det var första gången sedan 2010 som skulden minskade på årsbasis. Koncernledningen konstaterade också att inriktningsmålet i budgeten för 2022: ”En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden”, uppfylldes helt.

Tyvär ser vi hur S-styret återgår till en överbudspolitik med ökade kommunala nettoinvesteringsvolymer för koncernen, vilket innebär att vårt arbete under den förra mandatperioden omintetgörs. Det spelar naturligtvis roll hur kommunala investeringar finansieras, alltför omfattande sådana får effekter på stadens ekonomi då utfallet för finansiella mål påverkas.

Kommunkoncernen externa upplåning ökade under 2023 med knappt 6,5 mdkr jämfört med föregående år. Per den 31 mars 2024 uppgår den externa upplåningen till nominellt belopp motsvarande 75 699 mnkr, vilket är en ökning om 2 463 mnkr sedan februari, och en ökning om 2 418 mnkr sedan årsskiftet.

På grund av den höga upplångstaken har Socialdemokraterna tvingats höja ramen för extern upplåning med 10 mdkr till 90 000 mnkr från den 1 januari 2024. Vi ser med oro på att skulden fortsätter att öka i snabb takt, och prognostiseras till 80 500 mnkr per 31 december 2024, samt per 31 december

2025 motsvarande ca 88 100 mnkr, vilket kan bli lägre eller högre beroende på hur stora investeringarna blir och i vilken utsträckning de lånefinansieras.

Vi konstaterar också att räntekostnaderna är mycket höga. Prognostiserad räntekostnad för bolagskoncernen som helhet under den närmaste tolv månadersperioden estimeras med nuvarande antaganden att bli ca 2 444 mnkr. Högre räntenivåer i kombination med en ökande skuld innebär följaktligen att stigande räntekostnader snabbt blir en betydande kostnadspost i stadens budget samt belastar stadens bolag.

Mot bakgrund av detta vill vi understryka vikten av att bromsa stadens skuldutveckling och bedriva en långsiktigt hållbara ekonomisk politik. Detta kommer kräva prioriteringar och effektiviseringar av oss politiker i Stockholms stad, såväl som en långsiktigt hållbar finansiering av välfärdsåtagandet.

Ersättaryttrande

Jonas Naddebo (C) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

Ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2024 behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är stadsledningskontorets förslag. Ordföranden finner att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt stadsledningskontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- 1577434 (Godkänd - R 1) KS 2024/78 Tjänsteutlåtande Finansiell månadsrapport för kommunkoncernen per 31 mars 2024
- 1572730 KS 2024/78 Bilaga 1

§ 6**Utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma
flygplats**

KS 2024/316

Beslut

Anmälan om utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats godkänns.

Reservationer

Borgarrådet Fjellner (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Särskilt uttalande

Borgarrådet Jönsson (L) gör följande särskilda uttalande.

Liberalerna befarar att de förutsättningar som gäller idag inte kommer att vara gällande 2038 på grund av för många okända och osäkra variabler. Därför finns det överhängande risk att de pengar som läggs nu på att utreda förslaget tyvärr kommer att vara bortslösade redan om ett par år, då utredningarna sannolikt kommer vara obsoleta vid år 2038.

Liberalerna är öppna för att bygga bostäder på Bromma framåt i tiden, men är tveksamma till att göra det enligt den rödgröna majoritetens orealistiska tidsplan.

Förutsättningen är vilket även Stockholms Handelskammare framhåller, att det är säkerställt att Arlanda kan klara av den ökade flygtrafiken och infrastrukturen till och från flygplatsen kan möta en större volym av resenärer. Något som inte är garanterat i dagsläget givet det tidsutrymme som finns kvar tills avtalet med staten går ut 2038. Med vetskap om tiden det tar att få ett miljötillstånd godkänt samt den faktiska utbyggnaden av Arlanda flygplats och infrastruktur för att snabbt, billigt och klimatvänligt kunna ta sig till och från Arlanda, så ställer vi oss väldigt tveksamma till en avveckling av Bromma flygplats enligt förslaget plan.

I och med att den tekniska utvecklingen inom flyg, både el- och vätgasflyg, väntas bli mer ekonomiskt gångbart finns det en stor potential för att utveckla Bromma till en modern och grön cityflygplats. Vi ser det som en möjligt missat tillfälle att bidra till ett mer klimatvänligt resande vilket skulle gynna Stockholmsregionen och samtidigt skulle utvecklingen stärka stadens konkurrenskraft.

Väljer majoriteten att istället gå vidare med projektet så anser vi att det är bra att det nu planeras ca 16 000 bostäder och man verkar ha hört Liberalernas argument om att värna grönområden. Liberalerna har tidigare varit ute och lyft att det höga antal bostäder som planerades av de rödgröna skulle påverka natur, rekreation och koloniområden negativt och att dessa istället ska värnas.

Stockholm behöver bostäder här och nu. Att gå vidare med projektet att bygga bostäder med så stora osäkerheter samt beräknad inflyttning om 20-30 år, anser Liberalerna inte är ett ansvarsfullt sätt att uppfylla stadens bostadsförsörjningsansvar. Projektet kommer med stor sannolikhet kräva stora resurser och fokus från andra bostadsprojekt som ligger närmare i tid vilket är negativt både för staden men även de som är i behov av en bostad inom den närmaste tiden.

Tvärtom verkar detta projekt vara det enda som den rödgröna majoriteten har för att kunna säga att man uppfyller bostadsförsörjningsansvaret. Det är inte ansvarsfullt. Vidare anser Liberalerna att med tanke på projektets omfattning, där stora delar av stadens förvaltningar och bolag kommer involveras men även att stora investeringar från staden sida kommer göras, att en extern granskare tillsätts i syfte att från början kunna säkerställa att projektet inte skapar lika stora kostnadsökningar som Liberalerna kontinuerligt har lyft i andra större projekt som staden har.

Ersätтарыttrande

Jonas Naddebo (C) lämnar följande ersätтарыttrande.

Vi nåddes i början av året av ännu ett utspel om Bromma flygplats, tomt på nyheter men ett uppenbart sätt för vänstermajoriteten att visa på handlingskraft i ljuset av det avstannade bostadsbyggandet. Centerpartiet i Stockholms stad ser positivt på potentialen till stadsutveckling när avtalet löper ut 2038, och uppmanar förvaltningar och kontor att ha följande i betänkande den dag planeringsarbetet blir nödvändigt att påbörjas.

Att redan i dagsläget påbörja ett planeringsarbete för det område som idag utgör Bromma flygplats kräver i stor utsträckning flexibilitet. Under de 15 kommande åren lär vi med största sannolikhet se stora förändringar rörande behov, krav, marknadsläge, lagstiftning, teknik och befolkningsutveckling. Anpassningsförmåga kommer således

krävas för att inte bygga en ny stadsdel utefter gårdagens premisser.

Centerpartiet vill skapa en hållbar och effektiv stadsdel som i alla skeden - under planering, byggtid och efter färdigställande, har förutsättningarna att följa med i utvecklingen. Vilka boendeformer efterfrågas av befintliga stockholmare på 2040-talet, och av de som ännu inte kunnat söka sig till vår stad? Vilka förväntningar finns på ens boende och närområde? Hur beaktar vi förändringar i lagar och regleringar som miljöbalken, plan- och bygglagen samt Boverkets byggregler?

Teknikutvecklingen är på frammarsch, inte minst inom vatten och avlopp, avfallshantering, energi och intelligenta transportsystem. Felsteget att anpassa framtidens stadsutveckling efter gårdagens teknik får inte göras åter – likt avfallskvarnarna i Norra Djurgårdsstaden som sedan förbjöds. Det är även av yttersta vikt att infrastrukturen till den nya stadsdelen måste finnas på plats innan första inflyttning. Även här kan Norra Djurgårdsstaden statuera varnande exempel. Stadsdelen byggdes med färre parkeringsplatser och löftet om att spårburen trafik snart skulle vara på plats – tio år har gått och regionen vill nu istället dra ner på den ständigt mer belastade busstrafiken. Vi får inte under några omständigheter göra om samma misstag med en framtida stadsdel, med mångdubbelt fler invånare, på Bromma flygplats – som kommer kräva kapacitetsstark spårburen trafik med goda anslutningar till närliggande noder. Genom att säkerställa denna utbyggnad i förväg kan man dra fördel av kostnadsvänliga byggtekniker som Cut and Cover samt ytnära stationslägen som även är attraktivt för resenärer. Med hänsyn till Stockholmsregionens minst sagt oroväckande meritlista över misslyckade infrastrukturprojekt bör etableringen av kapacitetsstark kollektivtrafik till området avhandlas överskridande politiska block, sektorer och administrativa nivåer.

Den politiska kontinuiteten är även avgörande för att få fastighetsaktörer att våga investera. Majoriteter kommer att skifta flera gånger fram till 2038 på kommun-, region- och riksnivå. Vikten av att tidigt samverka mellan berörda nivåer och skapa breda överenskommelser över blockgränserna i avgörande frågor är en nyckelkomponent för långsiktighet och stabilitet i frågan Bromma flygplats. Med ett slutdatum kring 2060 får Bromma flygplats heller inte bli en undanflykt för att sänka ambitionerna i stadsutvecklingen på andra håll – och stoppa eller försena övriga projekt i närtid. Detta är vi tyvärr något vi redan sett i exempelvis Hammarbyhöjden, där

majoriteten stoppade ett projekt sent i processen. Det var 400 bostäder, förskola och idrottsytor som hade kunnat stå klara inom några år.

Möjligheterna med en avveckling av flygplatsen sträcker sig även bortom Brommas gränser. Lika viktigt är det därför att börja planera för stadsutveckling på områden som nu begränsas av inflygningskorridoren och bullernivåer. Centerpartiet har tidigare pekat ut Marieberg som särskilt lämpligt för bebyggelse med högre hus och fler bostäder i framtiden, när restriktionerna kopplat till Bromma flygplats hävs. Säkerligen finns fler områden med samma potential runt om i staden, och staden bör således redan nu påbörja arbetet med att identifiera dessa.

Ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 april 2023 behandlas.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt stadsledningskontorets förslag till beslut.

Borgarrådet Fjellner (M) och föreslår att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut enligt följande.

Att anmälan om utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats avslås.

Att därutöver anföras

Bromma flygplats och flyget är otroligt viktigt för Stockholm som internationella storstad, för vår konkurrenskraft och tillväxt. Flyget håller dessutom på att ställa om. Moderaterna anser fortsatt att Bromma flygplats ska vara kvar och att fokus istället måste läggas på att bygga ut Arlanda.

Nuvarande avtal med Swedavia gäller till 2038 och staden kan inte ensidigt säga upp det i förtid. Det framgår med all önskvärd tydlighet i exploateringskontorets tjänsteutlåtande. En nedläggning av flygplatsen innan 2038 erfordrar således en aktiv medverkan och erforderliga beslut från staten.

Det vi är överens om över blockgränserna är att Stockholm är i stort behov av fler bostäder. Men det problemet är här och nu, och löses inte genom att planera för bostäder som – oaktat

vilket – inte skulle kunna byggas förrän om decennier. Därför vore det oansvarigt av oss politiker att starta planering på en plats där staden inte ens har full rådighet istället för att planera på platser som faktiskt är genomförbara i närtid.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt stadsledningskontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- KS 2024/316-2 (Godkänd - R 1) KS 2024/316
Tjänsteutlåtande - Utredningsbeslut för stadsutveckling på Bromma flygplats
- KS 2024/316-1 Framställan från Exploateringsnämnden

§ 7**Nya Husbyhallen, Bislet 1**

KS 2024/439

Beslut

1. Fastighetsnämnden medges rätt att utreda förutsättningarna för projekt Nya Husbyhallen, Bislet 1, som underlag till ett kommande inriktningsbeslut med en beräknad utredningsutgift upp till 15 miljoner kronor.
2. Utgifterna för år 2024 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2025.

Reservationer

Borgarråden Fjellner (M) och Jönsson (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Ersättaryttrande

Jonas Naddebo (C) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut.

Ärendet

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 april 2024 behandlas.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt stadsledningskontorets förslag till beslut.

Borgarråden Fjellner (M) och Jönsson (L) föreslår att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut enligt följande.

Att fastighetsnämnden medges rätt att utreda förutsättningarna för projekt Nya Husbyhallen, Bislet 1, som underlag till ett kommande inriktningsbeslut med en beräknad utredningsutgift upp till 20 miljoner kronor. Kommande förslag till inriktningsbeslut ska innehålla fler än ett alternativ vad gäller projektets omfattning och investeringsvolym.

- Att Utgifterna för år 2024 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2025.
- Att fastighetsnämnden ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att initiera ett samarbete kring projekt Nya Husbyhallen med extern aktör.
- Att därutöver anföra följande:

Husbyhallen uppfördes 1973 i samband med 1970-talets stora utbyggnad av stadsdelarna i norra Järva. I slutet av 1990-talet byggdes även ett badhus nordost om Husbyhallen och Husby ishall stod klart 2001. Idrottsfastigheterna bildar ett sammanhängande idrottskluster med is-, idrotts- och simhall. Detta ger möjlighet till helhetsgrepp om hela idrottsytan och samutnyttjande av bland annat teknik och parkering inom området.

Under 2021 till 2023 har omfattande statusbesiktningar utförts för att kontrollera byggnadens skick. Flera installationer har uppnått sin tekniska livslängd och beskrivs nedan. Baserat på de besiktningar som har utförts så bedöms det att det finns ett investeringsbehov på cirka 68 mnkr under de kommande 30 åren.

I sammanhanget är det viktigt att betona behovet av strikt ekonomisk disciplin. Vi uppmanar starkt till utvecklingen av grundliga alternativanalyser och förbättrade riskanalyser, både med avseende på projektets genomförande och de ekonomiska aspekterna. Det är avgörande att samtliga projekt håller sig inom fastställda budgetramar för att undvika onödiga belastningar på stadens ekonomi.

Det finns flertalet exempel på investeringsprojekt över 300 mnkr där det är lätt att vara efterklok och konstatera att de initiala utredningarna antingen var forcerade eller för tunna, i värsta fall både och. Därför förvånas vi över att den rödgröna majoriteten släpper fram ett ärende som medvetet och aktivt drar ned på utredningskostnaden med 25 procent. Vi menar att det är hög tid att sluta vara dumsnål och istället besluta om en utredningsbudget som motsvarar det behov som förvaltningarnas expertis efterfrågar. Risken är annars att vi återigen kommer att se stora fördyringar på grund av otillräckliga projektutredningar. Att denna nedskärning dessutom avser en idrottsanläggning inom Fokus Järva är bara ytterligare ett exempel på hur det står till med den politiska prioriteringen.

Vi noterar att fastighetskontoret bedömer att utgifterna för genomförande av projektet nya Husbyhallen inte kommer vara möjligt att finansiera inom den långsiktiga investeringsplanen för idrottsinvesteringar utan kräver att projektet finansieras inom den utökade investeringsplanen för idrottsinvesteringar. Vi menar därför att kontoret parallellt med utredningen också behöver initiera en dialog med externa aktörer i syfte att utöka samarbetet vid nyproduktion och ombyggnad, exempelvis genom att pröva möjligheten att Nya Husbybadet kan byggas och drivas av en extern aktör.

Avslutningsvis anser vi att fastighetskontoret inom ramen för utredningen och kommande genomförandeskede ska föra en dialog med relevanta föreningar och förbund för att i ett tidigt skede ta del av deras specialkompetens och behov. Det är också viktigt att kontoret ombesörjer tillfälliga lösningar under tiden som byggnationen av både Husbyhallen och Husbybadet pågår, inte minst för att ungdomarna i Järvaområdet fortsatt ska kunna delta i värdefulla aktiviteter.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att ekonomi- och trygghetsutskottet beslutar enligt stadsledningskontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- 1576035 (Godkänd - R 1) KS 2024/439 Tjänsteutlåtande
- KS 2024/439-1 Framställan från Fastighetsnämnden

§ 8
Övriga frågor

-

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Kerstin Lena Irene,Tillkvist	2024-04-30
Gustav Christofer Ingemar,Fjellner	2024-04-30
Karin,Wanngård	2024-04-30